

GÜNDEM:
SOMA'NIN
AYNASINDA
TÜRKİYE'DEKİ
İŞ CİNAYETLERİNE
BAKMAK

HAFIZA
MEKÂNLARI

GELİBOLU MİLLİ
PARKI'NDAN,
RANTA VE
SPEKÜLASYONA
MEYİLETMEK

TÜRKİYE'DE
İDARI YARGI
KARARLARININ
UYGULANMAMASI
SORUNU VE
İMAR HUKUKU

YARIŞMA:
KAYSERİ
TİCARET ODASI
HİZMET BİNASI

"KENTSEL
DÖNÜŞÜM'DEN
"ÖZENLE
İYİLEŞTİRME"YE

MİMARİ VE KENTSEL
"ŞEY"LERİ İHTİLAFLI
HALE GETİRMEK

İTALYA'DA
TARİHİ ENDÜSTRİ
ALANLARININ
DÖNÜŞÜMÜ

DEVİRİM CEPHELERİ:
1789 PARIS,
1848 BERLİN,
2013 İSTANBUL

Arsenal Pavyonu

Yayın hayatının 51. yılına giren, uzun erimli, kolektif bir çalışma geleneğini kurumsallaştırmış bir dergiye yayın mutfağından dâhil olmak büyük bir sorumluluk. Tarihe kayıt düşülen “*Mimarlık'tan*” yazısını yazmak da bir o kadar öyle. Bunu *Mimarlık* dergisinin geleneği dolayısıyla bir “görev” tanımından çok bir “sorumluluk” duygusuyla ele alarak aynı anlayışla sürdüreceğiz. Umarız bu yaklaşım, derginin mutfağında olan kişiler kadar, yazarların ve okuyucuların desteği ile daha uzun yıllar gündemi *Mimarlık*'in gözünden görmeye devam etmemizi sağlar.

Geçtiğimiz Mayıs ayında Türkiye'nin taş kömürü madenciliği tarihinin en büyük felaketlerinden birine tanık olduk / tanık olmak durumunda bırakıldık. Yaşanan ihmallere dair vahim detaylar ve 'denetimsizlik' raporları kamuoyuna yansımış olmasına rağmen, gerçek sorumluların kamu vicdanınca aklanmayacağı aşikar. Bu sayının başyazısı, çalışma ilişkileri, sosyal politika ve iş güvenliği üzerine çalışan Aziz Çelik tarafından Soma odaklı olarak kaleme alındı. Soma'da yaşananları, iş ve işçi sağlığı üzerinden değerlendirirken, maden kadar inşaat sektöründe yaşananları da bir kez daha gözönüne sererek, sektörlerin “iş cinayetleri”ni artırarak büyümesine vurgu yapıyor.

Bu sayının “Güncel” başlığı altında yer alan yazılar, mimarlığın hukukla olan sıkı ilişkisini açık ediyor: Gelibolu Milli Parkı'nın yeni yapılan yasal düzenlemeyle nasıl korumasız kaldığı... Uzun yıllardır tartışılan bir konu olarak “mimarın (telif hakları)na dair Mimar Aytaç Manço'nun MESA'ya karşı açmış olduğu davayı kazanması... Sıkça karşılaşılan “Yargı ... projesinin yürütmesini durdurdu” kararlarına rağmen inşa süreci devam eden projeler...

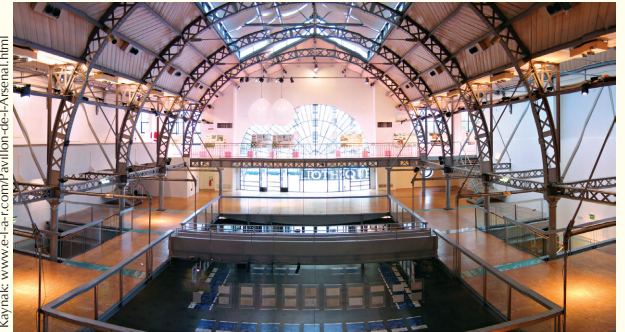
Dünya mimarlarının yaz aylarındaki önemli bir durağı, bu yıl 25.si düzenlenecek UIA Dünya Mimarlık Kongresi olacak. Güney Afrika'nın Durban kentinde düzenlenecek olan kongrenin “Başka Yerde Mimarlık” (Architecture Otherwhere) temasından hareketle Mimarlar Odası, üzerinden bir yıl geçen Gezi olaylarının perspektifinde bir sergi hazırlıyor. Ülkenin kentsel mekânları ve kırsal alanları üzerindeki yoğun sosyal, ekonomik, ekolojik baskılara karşı koymak üzere bilimi, etiği ve mesleği savunan Mimarlar Odası'nın yıllardır sürdürdüğü çabaların turnusolu olarak Gezi, serginin hareket noktası. Gezi ile daha fazla görünürlük kazanan ülke toprağı üzerindeki kentsel ve kırsal mücadelelerde kent ve mimarlık bu sergi ile gündeme gelecek.

Güzel haberler de yok değil: Derginin baskı hazırlıkları sırasında açıklanan Dünya Miras Listesi'ndeki kültürel ve karma miras alanı sayımızın 13'e yükselmesi hepimizi sevindirdi. UNESCO, 38. Dünya Miras Komitesi toplantısında “Bursa ve Cumalıkızık: Osmanlı İmparatorluğu'nun Doğuşu” ve “Bergama, Çok Katmanlı Kültürel Peyzaj Alanı” dosyalarını Dünya Miras Listesi'ne dâhil etti. Ancak yoğun çabalar asıl bu kabulden sonra, hakkını vererek koruyabilmek, yaşatabilmek ve günümüz dünyasına eklemleyebilmek konularında sürecek. Aksi takdirde, bu alanlarda da “İstanbul'un Tarihî Alanları”nın UNESCO Tehlike Altındaki Miras Listesi'ne alınma tehdidinde benzer süreçler yaşanması ihtimali çok da uzak değil.

Aslı Tuncer

Kaynak: en.wikipedia.org/wiki/Pavillon_de_l'Arsenal

Kaynak: www.e-r.com/Pavillon-de-l-Arsenal.html

Kaynak: www.parismetropole2020.com/evanemantv

1988 yılında Paris'in tarihî kent merkezinde açılan Arsenal Pavyonu (Pavillon d'Arsenal), mimarlık ve kentsel planlama üzerine her türlü belgenin bulunabileceği ve bu konularda farklı etkinliklerin düzenlendiği bir merkez. 19. yüzyıl sonlarına ait bir binada bulunan Arsenal Pavyonu'nun kalıcı sergi salonunda Paris mimarisinin ve kentin gelişim süreçlerinin aktarıldığı belgeler yer alıyor. Geçici sergi salonunda ise sürekli yenilenen ve farklı temalardaki sergilere evsahipliği yapan yapı, zengin bir arşive sahip kütüphanesi ve kitap satış noktasıyla kentin çekim noktalarından biri.

web sitesi: www.pavillon-arsenal.com

adres: 21, bld Morland 75004 Paris

T: +33 1 42 76 33 97

MİMARLAR ODASI TARAFINDAN İKİ AYDA BİR YAYIMLANIR
Ulusal Süreli Yayın

YAYINLAYAN **Mimarlar Odası** adına Yayın Komitesi

YAYIN KOMİTESİ **N. Müge Cengizkan, Ayşen Ciravoğlu, Neslihan Türkün Dostoğlu, Elvan Altan Ergüt, Hikmet Gökmen, Derin İnan, Eyüp Muhcu, Derya Oktay, Serpil Özaloğlu, Bülend Tuna, Aslı Tuncer**

MİMARLAR ODASI ADINA SAHİBİ VE (SORUMLU) YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ **Eyüp Muhcu**
YAYIN SEKRETERİ **Aslı Tuncer**

YAYIN TEKNİK SEKRETERİ **H. Nilgün Kara Babacan**

KONSEPT TASARIM **Raul Mansur** KAPAK TASARIM **H. Nilgün Kara Babacan**

YAYIN YERİ

Adres Mimarlar Odası Genel Merkezi, Konur Sokak 4/2, Yenışehir 06650 ANKARA
Tel 0.312.417 37 27 **Faks** 0.312.418 03 61 **E-posta** yayin@mo.org.tr
www.mimarlikdersisi.com

DERGİ İNTERNET SAYFASI

Tasarım **H. Nilgün Kara Babacan** Programlama **Behiye Ermete**

TEKNİK HİZMETLER VE REKLAMLAR

Adres Yapı-Endüstri Merkezi, Fulya Mah. Yeşilçimen Sok. No: 12/430
(Polat Kulesi Yanı) 34394 Fulya / İSTANBUL
Tel 0.212.266 70 70 **Faks** 0.212.266 74 66 **E-posta** yemyayin@yem.net
YAYIN KOORDİNATÖRÜ **Yasemin Keskin Enginöz**
REKLAM YÖNETİCİSİ **Derviş Yıldız** TEKNİK UYGULAMA **Kemal Kara**

BASKI

Bilnet Matbacılık
Biltur Basım Yayın ve Hizmet A. Ş.
Dudullu Organize Sanayi Bölgesi 1. Cadde No:16 Ümraniye İstanbul
Tel: 0216 444 44 03

BASKI TARİHİ: 27 Haziran 2014

MİMARLAR ODASI ÜYELERİNE ÜCRETSİZ GÖNDERİLİR.

Fiyatı 8 TL Abonelik 42 TL Öğrenci Aboneliği 35 TL Yurtdışı 80\$

TARANDIĞI VERİTABANLARI

Avery Index
Arthistoricum.net (Virtuelle Fachbibliothek Kunstgeschichte)
DAAI - Design and Applied Arts Index
EBSCO-Host
Ulrichs Periodical Directory

MİMARLIK Dergisi Yayın Koşulları

Mimarlık dergisinde yayımlanmak üzere yazı gönderenlerin, aşağıdaki konulara dikkat etmelerini rica ederiz:

- Gönderilecek yazılar öncelikli olarak dijital formatta word belgesi olarak kabul edilir. (CD/DVD içerisinde ya da e-posta adresi yoluyla: yayin@mo.org.tr) • Gönderilecek yazılar en fazla 2.400 kelime (başlık, yazar ismi, özet, notlar, kaynaklar, resim yazıları hariç) olmalıdır. • Yayın Komitesi, belirtilenden daha uzun yazılarda, yazara başvurarak kısaltma isteyebilir ya da yazarın onayını alarak kısaltma yapabilir. • Yazıların içeriklerine ilişkin ortalama 150 kelimelik özet, yazıyla birlikte gönderilmelidir. • Görsel malzeme, renkli baskılar, yüksek kontrastlı siyah-beyaz fotoğraflar, dialar, dijital ortamda da (tiff/jpeg/eps formatında, uzun kenarı 15 cm, min. 300 dpi çözünürlükte) gönderilebilir. Renkli fotokopiler zorunlu olmadıkça kullanılmaz. Görsel malzemeler yazıyla birlikte gönderilmelidir. • Görsel malzemeler için telif hakkı konusu yazar tarafından halledilmiş olmalıdır. Görsel malzemelerde, fotoğrafçı adının ya da alındığı kaynağın gösterilmesi gereklidir. • Kaynak gösteriminde şu yöntem kullanılır: Tekeli, İnan, 2012, "Seyfi Arkan'ın Yaşamı ve Mimarlığının Toplumsal Bağlamı", **Modernist Açılımda Bir Öncü: Seyfi Arkan**, (ed.) Ali Cengizkan, A. Derin İnan, N. Müge Cengizkan, Mimarlar Odası Yayınları, Ankara, ss.15-26. • Metin içi referans gösteriminde otomatik dipnot / sonnot kullanılır. Bir kaynak ikinci kez kullanıldığında şu format uygulanır: Tekeli, 2012, ss.15-26. • Yayın Komitesi, gönderilen yazıları basmaya ya da basmamaya karar verir. Sonuç, yazara en geç 3 ay içerisinde mektupla iletilir. • Yazıdaki görüşler yazara aittir, Yayın Komitesi'ni bağlamaz. • Dergiye yazı gönderen kişiler, yazılarının, aynı zamanda derginin web sitesinde, görsel malzemesiyle birlikte yayımlanmasını kabul etmiş sayılır. • Yayın Komitesi yazı hakkındaki görüşlerini yazara iletinceye kadar, yazar aynı yazıyı başka bir basılı yayın grubuna göndermemeyi kabul eder.

MİMARLAR ODASI ŞUBELERİ

Adana	+90.322.454 17 95	• www.adanamimod.org
Antalya	+90.242.237 86 92	• www.antmimod.org.tr
Ankara	+90.312.417 86 65	• www.mimarlarodasiankara.org
Balıkesir	+90.266.245 40 01	• www.balmim.org
Bursa	+90.224.453 56 00	• www.bursamimar.org.tr
Çanakkale	+90.286.212 21 01	• canakkale@mimarlarodasi.org.tr
Denizli	+90.258.263 21 46	• denizli@mimarlarodasi.org.tr
Diyarbakır	+90.412.223 25 42	• www.mimarlarodasi diyarbakir.org
Elazığ	+90.424.234 20 00	• www.elazigmimar.org
Eskişehir	+90.222.231 72 13	• eskisehir@mimarlarodasi.org.tr
Gaziantep	+90.342.220 69 48	• gaziantep@mimarlarodasi.org.tr
Giresun	+90.454.216 92 43	• www.giresunmimar.org
Hatay	+90.326.216 61 61	• hatay@mimarlarodasi.org.tr
İstanbul	+90.212.227 69 10	• www.mimarist.org
İzmir	+90.232.421 89 95	• www.izmimod.org.tr
Kahramanmaraş	+90.344.223 04 45	• kmaras@mo.org.tr
Kayseri	+90.352.222 86 95	• www.kaymimod.org
Kocaeli	+90.262.322 59 33	• kocaell@mimarlarodasi.org.tr
Konya	+90.332.353 47 17	• konyamimod.org.tr
Malatya	+90.422.324 77 88	• malatya@mimarlarodasi.org.tr
Mersin	+90.324.327 99 33	• www.mersinmimod.org.tr
Muğla	+90.252.214 03 08	• mugla@mo.org.tr
Ordu	+90.452.214 03 53	• ordumimarlarodasi.org.tr
Samsun	+90.362.231 15 70	• www.mimarsamsun.org
Trabzon	+90.462.321 17 97	• www.mimarlarodasitrabzon.org
Van	+90.432.214 10 58	• van@mimarlarodasi.org.tr

dünyada mimarlık müzeleri

Mimarlık dergisinin 50. yılını kutladığımız 2013'ün ilk sayısı ile birlikte derginin "ayraç" bölümünde yeni bir koleksiyon oluşturmaya başladık. Ayraçları biriktiren dünyada bulunan mimarlık müzelerinin bilgisini toplayabilir ve ziyaret edilecek yerler listenize ekleyebilirsiniz.

Mimarlık müzeleri "ayraç" koleksiyonuna

katkı vermek isterseniz bize

yayin@mo.org.tr

adresinden ulaşabilirsiniz.

2 İNGİLİZCE ÖZET / ENGLISH SUMMARY
4 MİMARLIK DÜNYASINDAN

MİMARLIK GÜNDEM

8 Soma'nın Aynasında Türkiye'deki İş Cinayetlerine Bakmak / Aziz Çelik

ETKİNLİK

10 Hafıza Mekânları / Pelin Derviş

GÜNCEL

- 13
- Gelibolu Milli Parkı'ndan, Ranta ve Spekülasyona Meyletmek / İsmail Erten
 - Yargı Mimar Aytaç Manço Kararıyla Mimar Haklarının Korunmasında Gereğini Yaptı Ama Ya Gecikmiş Adalet? / Gürsel Öngören
 - Türkiye'de İdari Yargı Kararlarının Uygulanmaması Sorunu ve İmar Hukuku / Kemal Berkarda

KIRDAN KENTTEN

20 Tarih Kokan İlçe: Taraklı / Pınar Aktaş Yüksel

YARIŞMA

21 Kayseri Ticaret Odası Hizmet Binası Ulusal Mimari Fikir Yarışması

KENTSEL PLANLAMA

30 "Kentsel Dönüşüm"den "Özenle İyileştirme"ye: Mekân Politikalarında Yeni Bir Paradigma Arayışı / Yaşar Adnan Adanalı

MİMARLIK KURAMI

- 34
- Bana Bir Silah Verin, Tüm Binaları Yerinden Oynatayım: Mimarlığa Bir Aktör-Ağ-Kuramı (ANT) Bakışı / Bruno Latour, Albena Yaneva
 - Mimari ve Kentsel "Şey"leri İhtilafı Hale Getirmek / Can Gündüz

YARIŞMA: Kayseri Ticaret Odası Hizmet Binası Ulusal Mimari Fikir Yarışması

ETKİNLİK: Hafıza Mekânları

KORUMA-YAŞATMA

42 İtalya'da Tarihî Endüstri Alanlarının Dönüşümü: Güncel Projeler Üzerinden Değerlendirmeler / Elif Özlem Aydın

MİMARLIK EĞİTİMİ

- 50
- Başat Mimarlık Eğitimleri Olası mı? (101+ | MOBBİG 38'in Ardından Alıntılar) / Güven Arif Sargın
 - Türkiye Yüksek Öğretim Stratejisi Bağlamında Mimarlık Eğitimi Üzerine Düşünceler / İlhan Tekeli

KENT TARİHİ

60 Devrim Cepheleri: 1789 Paris, 1848 Berlin, 2013 İstanbul / Devrim Işıkkaya

KONUT

65 Türkiye Kentlerinin Mekânsal Üretiminde TOKİ Etkisi / Evren Aysev Deneç

CUMHURİYET DÖNEMİ MİMARLIĞI

69 1960'larda Bir Departmanlı Mağaza Tasarımının Kadınların Yaşam Tarzı Bağlamında İncelenmesi: Kızılay GİMA / S. Selhan Yalçın Usal

73 YAYINLAR

TEMA[S]

74 Beklemenin Keyifli Hali: Durak Kütüphanesi / Aslı Tuncer

MİMARLIK AGENDA

8 Looking at Labour Crimes in Turkey in the Light of Soma / Aziz Çelik

The author evaluates on the underground coal mine “accident”, which took place in Soma on May 13th, 2014, causing the loss of 301 mine workers’ lives. He states that labour crimes are closely related to the lack of proper labour union and unorganised, precarious, flexible working regime and it is not a coincidence that the workers obliged to work with the subcontractors are more likely to be subjected to labour crime. In his view, especially the increase in the extensive use of subcontractors in the mining and construction industries, open invitation to these crimes and the growth of the building industry affects the increase of labour crimes in general.

EVENT

10 Spaces of Memory / Pelin Derviş

Turkish Pavilion, which appeared for the first time in Venice Biennale 14th International Architecture Exhibition this year, was curated by Murat Tabanlıoğlu. The article written by the project coordinator Pelin Derviş highlights the relation of the Turkish exhibition to the general theme of the biennale and the thematic descriptions of the exhibited work. The article featuring the photos from the exhibition, allows an inner look to the project and the works within.

AGENDA

13 From Gelibolu (Gallipoli) National Park, Tending towards Speculation and Unearned Rent Income / İsmail Erten

Gelibolu (Gallipoli) National Park, with the planned changes in the law, is about to be removed from National Park status in order to be reclaimed under the charge of the newly established Presidency of Çanakkale War, Gelibolu Historical Area, which is equipped with unlimited powers. The author, states that with this new regulation the future of many protected areas “in need of protection” within the region will become uncertain, where he also underlines the historical pro-

cess in the area and possible consequences of this legal intervention.

16 Jurisdiction Did the Right Thing in Protecting Architects’ Rights with the Decision of Architect Aytaç Manço but What about the Delayed Justice? /

Gürsel Öngören

Unauthorized copying or modification of a project and even the demolition of a building; each besides being defined as an attack to the authorship rights, in practice in most cases the architects are compelled to concede with its consequences. In the past months Aytaç Manço opened a lawsuit to MESA Company with an accusation of copying his project. This lawsuit should be regarded as a reminder for architects in defending and pursuing their projects’ copyrights. The author considers this long-drawn-out process, finalised with Manço’s winning the case, as the “re-delivery of authorship rights”.

AGENDA

18 The Problem of Implementation of Administrative Judicial Decisions in Turkey and Planning and Reconstruction Law / Kemal Berkarda

We frequently come to see that many projects regarded as urban crime, which are moved to jurisdiction, were stopped by the administrative courts, in recent years. However, it is not as common to encounter the resolution or the abandonment of these projects. The author writes about the possible ways to fight against these projects, which have already been completed during the process or even continue for construction after the adjudication, and brings clarity to the judicial process through examples.

FROM RURAL CITY

20 The Town with a Historic Odour: Taraklı / Pınar Aktaş Yüksel

Located inside the Sakarya Province, and on the old Ankara Road, which connects Ankara to İstanbul, Taraklı, after the opening of the new road, was calmed down and therefore

preserved its historical and traditional identity. The town having a thriving green nature is composed of two-and-three-storied 19th century style traditional houses with balconies, gardens and courtyards. Today the restorations of some of these buildings were completed and they are being used for touristic purposes by some landowners. This condition despite being an advantage for Taraklı, due to the rise of interest towards the historical buildings and for Taraklı in recent days, there emerged a need to be more sensitive towards the preservation of the original built environment.

COMPETITION

21 Kayseri Chamber of Commerce Service Building National Architecture Ideas Competition

Kayseri Chamber of Commerce has announced a national architecture ideas competition with an aim to achieve spatial solutions presenting effective working environment for chamber parties and service units, meeting the present and future spatial needs, increasing the quality of the services presented to members and to the city. The competition coordinated by the Chamber of Architects Kayseri Branch, was organised with an aim to contribute to the physical environment of the city in accordance with the contemporary architecture, urban and arts values. Among the 149 projects submitted to the competition 3 equivalent awards, 5 equivalent mention and 5 equivalent purchase awards were distributed.

URBAN PLANNING

30 From “Urban Transformation” to “Attentive Improvement”: In Search of a New Paradigm in Spatial Policies / Yaşar Adnan Adanalı

The author re-addressing his presentation in the Local Governments Urbanisation and Democracy Symposium, organised by the Chamber of Architects before the 30th March Local Elections, discusses the “urban transformation” paradigm as being practiced in Turkey, in comparison to the practice of “attentive improvement”.

ARCHITECTURAL THEORY

34 Give me a Gun and I'll Move all Buildings: An ANT's View of Architecture

/ Bruno Latour, Albena Yaneva

Making Architectural and Urban

"Things" Controversial / Can Gündüz

Can the proposal "Actor-Network-Theory" (ANT), suggested by a team where Bruno Latour is also part in 1980, be used as a tool to pull down the "inert character" of buildings, in order to reveal what is happening underneath? Bruno Latour and Albena Yaneva in their search for the answer to this question talk about the significance of reflecting the life cycle of buildings. Addressing the issue from an urban perspective, Can Gündüz presents controversies in the production of urban space, and emphasises the need to decipher background experiences by giving examples.

PRESERVATION - REVITALISATION

42 Transformation of the Historical Industrial Areas in Italy: Evaluations through Contemporary Projects

/ Elif Özlem Aydın

Industrial areas, left at the city centre that long lost their function due to the expansion of cities, are subject to urban transformation projects. These buildings, being reused in diverse functions by actors having urban consciousness, come to foreground through the positive value they add to the urban identity. The author, who picks examples from Italy, where the concept of preservation is deep-rooted, questions the methodologies behind the re-functioning of these buildings and emphasises the importance of introducing new parameters.

ARCHITECTURAL EDUCATION

50 Are Governing Architectural Educations Possible? Quotations from [101+ | MOBBİG 38

/ Güven Arif Sargın

Thoughts on Architectural Education

in the Context of Higher Education

Strategy in Turkey / İlhan Tekeli

The last meeting of the Chairs of Architecture Schools Contact Group (MOBBİG), orga-

nised and realised with the support of the Chamber of Architects, was held in May 2014 in the hosting of METU. Güven Arif Sargın summarises the discussions that took place during the meeting in his comprehensive article. İlhan Tekeli discusses the strategies in the development of higher education and production of scientific knowledge and what kind of considerations can be made towards the problems of architectural education.

URBAN IDENTITY

60 Revolution Façades: 1789 Paris, 1848 Berlin, 2013 İstanbul

/ Devrim Işıkkaya

Three of the cities, where building "façades" turn into war "façades" and urban spaces host resistance are Paris, Berlin and İstanbul. The author, studying the associations and differences between these movements in cities, taking place almost in consecutive centuries, also relates the issue to carnivals in Middle Ages. Cities during rebellions become more civic and gain their true character with the will of the citizens.

HOUSING

65 TOKİ Effect on the Spatial Formation of Cities in Turkey

/ Evren Ayşe Deneç

Any reading towards understanding the mass housing production mechanism, requires placing TOKİ at its centre. The author presents a critical evaluation on the spatial policies applied through TOKİ projects and on why architectural discipline can never enter this process.

ARCHITECTURE OF THE REPUBLICAN PERIOD

69 Evaluation of a Department Store Design in 1960s in the Context of Women Lifestyle: KIZILAY GİMA

/ S. Selhan Yalçın Usal

Gima store, located at the entrance of Emek office-block raised at Kızılay Square, a significant place in the urban memory of Ankara and a witness of a period, besides being an economic sales store for the public, has become an indispensable part of the daily

urban life in the city with the social spaces it has created. The author focusing on relations between consumption-modernism over the Gima example also stresses on the lifestyle of women defined with reference to the context.

CONTACT

74 Pleasing State of Waiting: Bus Stop Library

/ Aslı Tuncer

There are people who can find various ways to occupy themselves while waiting at the bus stop, and for those who cannot, the solution has already been found: Bus Stop Library. We have started to observe these libraries at various places in the world and they not only aim to increase the interest towards reading and provide the citizens new routines, but also add value to the city life with the social spaces they define. Among the examples we have begun to see at different places in our country, there is a bus stop library realised by Giresun Municipality. The spreading of these bus stop libraries, which establishes a contact with the citizens, bringing out new urban experiences, can influence the emergence of other urban functions.

MİMARLIK.378. July-August 2014

English Summary by Derin İnan

Hafıza Mekânları

Pelin Derviş*

Hafıza Mekânları
14. Uluslararası
Mimarlık Sergisi
la Biennale
di Venezia
 7 Haziran-
 23 Kasım 2014

Düzenleyen:
İstanbul Kültür
Sanat Vakfı

Küratör:
Murat
Tabanlıoğlu

Proje
 Koordinatörü:
Pelin Derviş

Sergi Ekibi:
Ali Taptık
Alper
Derinboğaz
Candaş Şişman
Metehan Özcan
Serkan Taycan

Grafik Tasarım:
Aslı Altay, Future
Anecdotes
İstanbul

Venedik Bienali 14. Uluslararası Mimarlık Sergisi'nin direktörü Rem Koolhaas'ın ortaya koyduğu ana başlık: "Fundamentals" (Esaslar ya da Öz olarak çevrilebilir); mottosu: "Architecture not Architects" (Mimarlar değil Mimarlık); katılımcı ülkelere önerdiği tema ise: "Absorbing Modernity: 1914-2014". "Fundamentals" başlığına ait iki bileşen daha var: "Elements of Architecture" (Mimari Elemanlar) ve Bienal'in sinema, dans, müzik ve tiyatro bölümlerini de içine alan "Monditalia".

Koolhaas'ın katılımcı ülkeler için önerdiği temayı farklı şekillerde yorumlamak mümkün: Moderniteyi / Modernleşmeyi Özümsemek / Süngerlemek / Öğütmek vs. Nasıl okunursa okunsun, Koolhaas'ın 1914-2014 aralığını vererek katılımcı ülkelere işaret ettiği yön birçok ülkeyi derinden etkileyen I. Dünya Savaşı'ndan günümüze, kendi modernleşme öykülerini ortaya çıkarmak ve bu öyküleme üzerinden mimarlığın rolünü yeniden okumak üzerine.

Venedik Bienali'nde bu yıl ilk kez yer alan Türkiye Pavyonu'nun küratörü Murat Tabanlıoğlu bu projeyi bir ekip olarak birlikte geliştirebilecek, farklı donanımlara sahip mimar ve sanatçıları davet ederek

işe başladı: Ali Taptık, Alper Derinboğaz, Candaş Şişman, Metehan Özcan ve Serkan Taycan. Bireysel ilgi alanlarının ve deneyimlerin niteliği bu davetteki tercihin ana motivasyonunu oluşturuyordu. Kamu ve kamusal alan, birey ve özel alan, kimlik, kentin imgesi, değişim ve yıkım, yakın ve uzak algılar... Mimarlığı ve yapı çevreyi, bireyin deneyimini merkeze alarak görmek... Türkiye'nin modernleşme öyküsüne kendi bulunduğumuz yerden ve o ölçekten bakmak... Elimizde tuttuğumuz plastik su bardağından, bastığımız yerden, açtığımız pencerenin kanadından... Bu kaygılarla şekillenen **Hafıza Mekânları** (Places of Memory) projesinde İstanbul'daki üç bölgeye odaklanıldı: Taksim-Salıpazarı, Bab-ı Ali ve Büyükdere Caddesi. Murat Tabanlıoğlu'nun yaşamının farklı evrelerinde eşik oluşturan bu bölgeler Hafıza Mekânları projesi için biraraya gelen sanatçı ve mimarlar için bir çalışma zemini oluşturdu. Sözsüz / etiketsiz bir öyküleme yönteminin tercih edildiği Hafıza Mekânları sergisinde kimlik, kamusal / özel alan, koruma / kaybetme, gelecek öngörüler gibi konular "yer" ve "hafıza" kavramları çerçevesinde ele alındı. Yazının bundan sonrası, sergiyi oluşturan işler, mekânsal yapılanma ve sergiyle birlikte yayımlanan kitap üzerine bir özet olarak nitelenebilir.

Serginin, Tabanlıoğlu Mimarlık tarafından geliştirilen mekânsal düzenlemesi, özgün yapıya dokunmayan, onu olduğu gibi bırakan bir yaklaşımla ele alındı. Neredeyse 50 metre uzunluğundaki mekânın ortasına yerleştirilen sakin ama cesur uzun yapının ortasındaki yırtık ile Ali Taptık, Alper Derinboğaz, Metehan Özcan ve Serkan Taycan'ın işleri için birer sergileme yüzeyi yaratıldı. Yapının bir tür tünel gibi işleyen iç bölümü ise birazdan değineceğim bir başka sergileme konusuna ayrıldı.

Pavyonun ana girişinden yaklaştığımızda bu yapının sol kanadında 5 büyük rölyef yer alıyor. Kentin tarihine, günümüzün gelişigüzel fragmanlarına ve gelecek senaryolarına yönelik okumalar yapmayı mümkün kılan bu rölyefler Alper Derinboğaz'ın "**Modalities of the Spontaneous**" adını taşıyan işine ait. Bu dinamik kenti biçimlendiren topoğrafya, altyapı, arsa sınırı, sosyal donatı gibi statik verilere odaklanmayı tercih eden Derinboğaz, Beyoğlu ve Büyükdere üzerine çalıştı. Candaş Şişman tarafından hazırlanan ve rölyef dizisinin başında yer alan animasyon bu rölyeflerin içeriğini, katmanlarını açıyor.

Sağ kanatta ise Serkan Taycan'ın "**Agoraphobia**" ismini taşıyan işini görüyoruz. Taycan'ın çalışması kamusal alan olmanın yanı sıra birer toplumsal hafıza mekânı olan meydanlar üzerine. Proje hazırlık süre-

Hafıza Mekânları, 2014

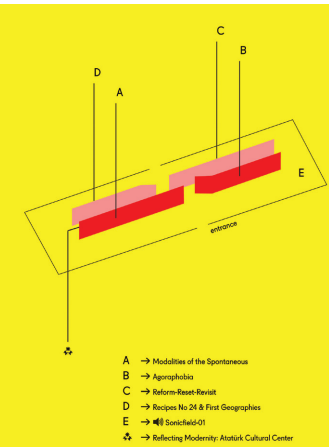

Türkiye Pavyonu'nun yer aldığı bina, Arsenale, 2014

Pelin Derviş
 Venedik Bienali 14.
 Uluslararası Mimarlık
 Sergisi, Türkiye
 Pavyonu Proje
 Koordinatörü

Fotoğraf: Italo Rondinella

Fotoğraf: Thomas Spier

Türkiye Pavyonu'nda Hafıza
 Mekânları sergisinin şeması

Fotoğraf: Italo Rondinella

Alper Derinboğaz, *Modalities of the Spontaneous*, 2014

Fotoğraf: Italo Rondinella

Alper Derinboğaz, *Modalities of the Spontaneous*, 2014

Fotoğraf: Italo Rondinella

Agoraphobia

cinde çok sayıda meydan üzerine çalışan Taycan'ın sergide 6 meydan fotoğrafı yer alıyor: Sultanahmet (Atmeydanı), Galata, Taksim, Beşiktaş, Şişli ve yine Şişli'de yer alan İstanbul Cevahir Alışveriş ve Eğlence Merkezi'nin önü. Bu kareler meydanın ve onu çevreleyen yapıların fiziksel özelliklerini olduğu kadar, kullanım biçimlerini de ortaya koyuyor.

Ali Taptık'ın yapının diğer yüzünde yer alan "**Reform-Reset-Revisit**" adlı projesi 1890'dan günümüze kadar uzanan bir zaman diliminde üretilmiş yapı detaylarını, mimarlık ürünlerini ve kentsel mekânları konu alan bir dizi fotoğraftan oluşuyor. Hazırlık süresince 60 kadar binayı belgeleyen ve sergiye 36 binadan oluşan 68 parçalık bir seçkiyle katılan Taptık'ın fotoğrafları tekil karelerin ortaya koyduğu belirli durumların ötesinde, bir zaman dizimi içinde yan yana gelişleriyle oluşturdukları bütünsel okumalarda izleyenin aynı zamanda farklı kentsel özelliklere sahip mekânlar arasında bağ kurmasına olanak tanıyor.

Metehan Özcan, "**Recipes No 24**" ve "**First Geographies**" adlı işleriyle iç mekâna girerek kimlik ve temsil kavramlarına odaklanıyor. Hukukçular Sitesi'ndeki yaşam üzerine bir çalışma olan "Recipes No 24" ile Özcan dekorasyon, arzu nesnesi ve değişim gibi konuları hem kendi çektiği hem de kimi bina sakinlerine ait 85 fotoğrafla sunuyor. Büyük projeksiyonda yer alan işi "First Geographies" ise yakın plan dokular aracılığıyla dokunma ve görme duyularına dair hafıza notları niteliğinde. (Hukukçular Sitesi, Haluk Baysal ve Melih Birsal, 1958-1967)

Yapının ortasındaki tünel ise kendini toplumsal hafızada önemli bir yeri olan ve geleceği belirsiz bir simge yapıya açıyor: **Atatürk Kültür Merkezi**

Fotoğraf: Italo Rondinella

Ali Taptık, *Reform-Reset-Revisit*, 2014

Ali Taptık, *Reform-Reset-Revisit*, 2014 (August Jasmund, 1890)

(AKM). Projelendirilip yapılması uzun yıllar süren, 1970'te geçirdiği yangının ardından yeniden uzun bir yapım sürecine giren, 1978'de yeniden açıldıktan sonra bu kentin kültürel yaşamında 30 yıl rol almış bir yapı AKM. Sadece mimari özellikleri nedeniyle değil, aynı zamanda icra edilmiş biçimiyle de Türkiye'deki modernizmin simge yapılarından biri olan yapının bir yandan tarihsel süreci özetleniyor, diğer yandan da yapının hafızalarda yer etmiş alüminyum cephe, merdiven, aydınlatma, seramik gibi mimari elemanları ile opera, bale, tiyatro gibi etkinlik programları hatırlatılıyor.

Fotoğraf: Wladimiro Speranzoni

Pelin Derviş ve Murat Tabanlıoğlu, *Reflecting Modernity: Atatürk Cultural Center*, 2014

Fotoğraf: Vladimiro Speranzon

Metehan Özcan, *Recipes No 24, 2014*

Fotoğraf: Metehan Özcan

Metehan Özcan, *Recipes No 24, 2014*

Fotoğraf: Italo Rondinella

Candaş Şişman, *Sonicfield-01, 2014*

Sergide yer alan işler modernizmi makrodan mikroya çeşitlenen bir ölçek yelpazesi içinde ele alırken Candaş Şişman'ın "**Sonicfield-01**" adını taşıyan ve ses mühendisi Alp Çoksoyluer ve Giray Gürkal'ın katkılarıyla gerçekleştirdiği 20 kanallı ses enstalasyonu da benzer bir ölçek kurgusu içinde tasarlandı. Sesi mekân hissini önemli bir bileşeni olarak gören Şişman, İstanbul'un çeşitli yerlerinden topladığı seslerin temel yapısal özelliklerini analiz ederek Hafıza Mekânları için bu özellikleri barındıran simülasyonlar üretti. Mekâna dağılan bu yerleştirme bir anlamda sergideki tüm işleri birbirine bağlıyor.

Sergiyle birlikte, aynı adı taşıyan ve grafik tasarımı Aslı Altay'a ait olan kitabın omurgasını, mimarlık eleştirmeni Luca Molinari'nin sergi ekibiyle yaptığı söyleşi oluşturuyor. Bu söyleşi "Nostaljiye karşı Hafıza", "Modern Kimlik" ve "Şehrin İmgesi" gibi kavramlar üzerinden projenin nasıl ele alındığına dair detayları ortaya çıkarıyor. Kitapta ayrıca, sergide ele alınan konular üzerine Alper Maral, Funda Uz, İdil Erkol-Şebnem Şoher, Murat Güvenç, Ömer Kanıpak-Alper Derinboğaz-Enise B. Karaçizmeli, Uğur Tanyeli tarafından kaleme alınan makaleler yer alıyor.

Fotoğraf: Thomas Spier

Pelin Derviş & Murat Tabanlıoğlu, *Reflecting Modernity: Atatürk Cultural Center, 2014*

Fotoğraf: Italo Rondinella

Pelin Derviş ve Murat Tabanlıoğlu, *Reflecting Modernity: Atatürk Cultural Center, 2014*

2014, *Places of Memory / Hafıza Mekanları*, Pelin Derviş (ed.), İKSV, İstanbul.

Yazının sonuna kişisel bir not iliştiirmek istiyorum: Bu bienalde Rem Koolhaas modernizmi, "Mimarlar değil Mimarlık" mottosuyla tartışmaya açarken Hafıza Mekanları, birey ile mimarlık / yapı çevre arasındaki ilişkiyi öne çıkararak bir anlamda mimarlığın büyük "M"sini de bir an için olsun kaldırmayı öneriyor. Gerçeklik belki de en çok burada aranabilir. ❖